

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Педагогічний факультет

Кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Психологія особистості

Освітня програма «Соціальна педагогіка»

Спеціальність 231 «Соціальна робота»

Галузь знань 23 «Соціальна робота»

Затверджено на засіданні кафедри

Протокол № 1 від “ 27 ” серпня 2021р.

м. Івано-Франківськ – 2021 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
8. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Психологія особистості
Спеціальність	231 Соціальна робота
Галузь знань	23 Соціальна робота
Освітній рівень	Бакалавр
Статус дисципліни	Нормативна
Курс/семестр	3/ 5
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції-12 год. Семінарські заняття-18 год. Самостійна робота – 60 год.
Мова викладання	українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/

2. Опис дисципліни

Мета та завдання курсу

Мета навчальної дисципліни: ознайомити студентів з основними сучасними тенденціями у розвитку сучасних психологічних уявлень про особистість, ключовим змістом теоретичних зарубіжних та вітчизняних концепцій особистості, найбільш важливими експериментальними фактами, сформувані у студентів уявлення про психологію особистості як теоретичну та практичну галузь знань, спрямовану на дослідження закономірностей формування та розвитку людини в природі, суспільстві та на індивідуальному життєвому шляху. Мета дисципліни полягає у висвітленні основних психологічних підходів до розуміння особистості, що є актуальними на сучасному етапі.

- **Завдання:** ознайомлення з основними психологічними підходами і концепціями щодо сутності та структури особистості;
- аналіз умов становлення, функціонування і розвитку особистості;
- висвітлення можливостей застосування набутих знань у подальшій професійній діяльності;
- ознайомлення з методиками діагностики індивідуально-психологічних якостей особистості;
- розкриття процедур особистісного самопізнання та саморозвитку.
- аналіз змісту основних підходів, теоретичних концепцій щодо сутності і структури особистості;
- виявлення умов становлення, функціонування і розвитку особистості;

- висвітлення можливостей застосування теоретичних ідей у психологічній практиці.

Багато уваги приділяється висвітленню особливостей ціннісно-мотиваційної сфери особистості, яка є центральною ланкою, що визначає своєрідність складних структур особистості.

Поглибленню і закріпленню знань сприятиме вивчення психологічних підходів до аналізу особистості згідно із списком рекомендованої літератури.

З метою поглиблення і закріплення знань крім програмного матеріалу дисципліни тут передбачено виконання контрольної роботи і перевірку знань за питаннями для самоконтролю.

Компетентності

Інтегральна компетентність – Здатність розв’язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі соціальної роботи в процесі професійної діяльності, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідних наук та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професії базових понять соціально-педагогічної діяльності.

ЗК 9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 10. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел; вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 12. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК-15. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):

СК 1. Знання і розуміння сутності, значення і видів соціальної роботи та основних її напрямів (психологічного, соціально-педагогічного, юридичного, економічного, медичного).

У ході опанування навчальним матеріалом курсу «Психологія розвитку людини» студенти набувають **загальних і професійних компетентностей:**

- здатність до виокремлення прикладної психологічної проблеми, визначення її детермінації та шляхів розв’язання;
- здатність до аналізу своєї особистості як майбутнього професіонала та визначення шляхів її саморозвитку й вдосконалення;
- аутопсихологічну компетентність;
- здатність до самостійної пізнавальної діяльності, самоорганізації та саморозвитку;
- спроможність діяти з соціальною відповідальністю та громадською свідомістю;

- соціально-перцептивні компетенції;
- спрямованість на розкриття особистісного потенціалу та самореалізацію.

Програмні результати навчання:

РН 1. Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування професійних завдань і встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між соціальними подіями та явищами.

РН 3. Ідентифікувати, формулювати і розв'язувати завдання у сфері соціальної роботи, інтегрувати теоретичні знання та практичний досвід.

РН 5. Теоретично аргументувати шляхи подолання проблем та складних життєвих обставин, обирати ефективні методи їх вирішення, передбачати наслідки.

РН 13. Використовувати методи соціальної діагностики у процесі оцінювання проблем, потреб, специфічних особливостей та ресурсів клієнтів.

У результаті засвоєння дисципліни студенти повинні знати основні підходи до розуміння особистості, розроблені в основних напрямках психологічної науки (психоаналіз, біхевіоризм, когнітивна психологія, гештальтпсихологія, гуманістична психологія тощо), уміти інтегрувати набуті знання з метою кращого розуміння особистості, застосовуючи їх для пояснення і прогнозування особистісного розвитку.

У результаті вивчення курсу студент **повинен знати:**

- теоретико-методологічні засади та принципи, завдання, проблеми та методи психології особистості;
- категоріально-понятійний апарат психологічної науки у проблемному полі психології особистості, її специфіку та закономірності функціонування у сфері суспільних відносин та поведінки;
- психологічну структуру особистості за різних наукових концепцій і теорій, індивідуальні та соціально-психологічні закономірності проявів особистості у поведінці й діяльності;
- психологічні чинники, які зумовлюють особливості поведінки та діяльності особистості. У результаті засвоєння дисципліни студенти оволодівають уміннями та навичками:
- інтегрувати набуті знання з метою кращого розуміння особистості;
- застосовувати набуті знання для пояснення і прогнозування особистісного розвитку, поведінки особистості;
- професійно-психологічної спостережливості, складання психологічного портрету;
- психологічної діагностики й аналізу проявів особистості у поведінці й діяльності;
- діагностувати психологічні якості й особливості особистості

3. Структура курсу

3. Структура курсу

Тема	Результати навчання	Завдання
1. Особистість як об'єкт психологічних досліджень.	Ознайомлення з основними напрямками дослідження особистості.	Опрацювати відповідні наукові джерела, обговорення на семінарі
2. Базові категорії психології особистості: індивід, особистість, індивідуальність.	Визначення таких категорій психології особистості, як індивід, особистість, індивідуальність Характеризувати теоретичні засади (концепції, категорії, принципи, основні поняття) психології особистості, аналізувати, порівнювати різні напрями і школи.	Опрацювати відповідні наукові джерела, обговорення на семінарі, творчі завдання
3. Людина та її місце в різних системах. Системний та історико-еволюційний підхід до особистості.	Людина як індивід в системі біогенезу. Людина як особистість в системі соціогенезу. Людина як індивідуальність в системі персоногенезу.	Опрацювати відповідні наукові джерела, обговорення на семінарі
4. Психодинамічний напрямок у теорії особистості.	Розглянути різні теорії особистості та дійти до розуміння їх суті. Теорія	Опрацювати текст лекції, визначені джерела,

	<p>особистості З. Фрейда. Аналітична психологія К. Юнга. Індивідуальна психологія А. Адлера. Соціокультурна психологія Карен Хорні. Гуманістичний психоаналіз Е. Фромма. Епігенетична теорія розвитку особистості Е. Еріксона.</p>	<p>обговорення на семінарі</p>
<p>5. Диспозиційний напрям у психології особистості.</p>	<p>Визначити суть диспозиційного напрямку у психології особистості; розглянути різноманітні системи поглядів на особистість у сучасній психології. Зрозуміти процес дозрівання людини — це безперервний процес становлення, що продовжується все життя.</p>	<p>Опрацювати текст лекції, визначені джерела, обговорення на семінарі</p>
<p>6. Когнітивний підхід до особистості</p>	<p>Розглянути розроблені вченими різноманітні підходи в когнітивній психології, спільним для яких є спрямованість на вивчення процесів пізнання та інтелекту.</p>	<p>Опрацювати текст лекції, визначені джерела, обговорення на семінарі</p>
<p>7. Гуманістичний напрям у психології особистості</p>	<p>Ознайомитись з загальною характеристикою гуманістичного напрямку у психології особистості;</p>	<p>Опрацювати текст лекції, визначені джерела, обговорення на семінарі</p>

<p>8. Індивідуально-психологічні властивості особистості</p>	<p>розкрити основні теорії даного напрямку та розглянути дослідження їх засновників</p> <p>Розглянути загальну характеристику властивостей людини як індивіда</p> <p>Погляди психологів на роль генетичних чинників у розвитку особистості</p> <p>Вікові індивідні властивості та особистість</p> <p>Статевий диморфізм і статева ідентифікація особистості</p> <p>Основні підходи до дослідження темпераменту</p>	<p>Опрацювати текст лекції, визначені джерела, обговорення на семінарі, творчі завдання</p>
<p>9. Соціально-психологічна характеристика особистості</p>	<p>Ознайомитись із соціально зумовленими характеристиками особистості. Розкрити поняття про характер. Типологію характерів Акцентуації характеру</p> <p>Поняття про мотивацію та її місце в структурі психіки</p> <p>Розглянути теорії мотивації</p>	<p>Опрацювати текст лекції, визначені джерела, обговорення на семінарі, творчі завдання</p>
<p>10. Самосвідомість особистості Психологічна сутність самосвідомості.</p>	<p>Розкрити взаємозв'язок свідомості і самосвідомості особистості. Генезис самосвідомості.</p> <p>Структура</p>	<p>Опрацювати текст лекції, визначені джерела, обговорення на семінарі, творчі завдання</p>

	<p>самосвідомості: когнітивний, емоційно-оцінний і вольовий компоненти. Умови розвитку самосвідомості. Самопізнання. Саморегуляція і самоконтроль. Самовдосконалення у процесі самовиховання.</p>	
<p>11. Спрямованість особистості</p>	<p>Розглянути спрямованість особистості як систему стійких мотивів, що спонукають людину до діяльності. Форми прояву спрямованості. Неусвідомлювані мотиви: потяги і установки; усвідомлені мотиви: бажання, інтереси, схильності, ідеали, світогляд, переконання. Види спрямованості.</p>	<p>Опрацювати текст лекції, визначені джерела, обговорення на семінарі, творчі завдання</p>
<p>12. Етапи розвитку особистості</p>	<p>Розглянути процес становлення і розвитку особистості в онтогенезі. Періодизація психічного розвитку особистості. Рівні розвитку особистості. Критерії психічно зрілої особистості: зріла і відповідальна людина в соціально-сексуальних стосунках.</p>	<p>Опрацювати текст лекції, визначені джерела, обговорення на семінарі, творчі завдання</p>

<p>13. Поведінка особистості</p>	<p>Розуміння поведінки особистості в суспільстві. Вплив соціальних норм на регуляцію поведінки особистості.</p>	<p>Опрацювати текст лекції, визначені джерела, обговорення на семінарі, творчі завдання, тестові завдання</p>
<p>14. Психічне здоров'я особистості. Психічна стійкість особистості.</p>	<p>Розуміння психічного здоров'я. Вплив суспільної дійсності на психічне здоров'я особистості.</p>	<p>Опрацювати текст лекції, визначені джерела, обговорення на семінарі, творчі завдання, тестові завдання</p>
<p>15. Розвиток конкурентноспроможної особистості в сучасному суспільстві</p>	<p>Розкрити поняття “конкурентноспроможна особистість”. Етапи розвитку.</p>	<p>Опрацювати текст лекції, визначені джерела, обговорення на семінарі, творчі завдання, тестові завдання</p>

6. Система оцінювання курсу

<p>Загальна система оцінювання курсу</p>	<p>Оцінювання здійснюється за національною і ECTS шкалою оцінювання на основі 100-бальної системи (див. Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»)</p>
--	--

	Загальні 100 балів включають: 50 балів за самостійну роботу, 35 балів за практичні заняття, 15 балів за контрольну роботу.
Вимоги до письмової роботи	Концептуально конкретне й емпірично верифіковане висвітлення питань
Семінарські заняття	Оцінюються по п'ятибальній системі.
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання усіх запланованих програмою дисципліни форм навчальної роботи, які підлягають оцінюванню. Мінімальна кількість балів для позитивного зарахування курсу - 50 балів.
7. Політика курсу	
Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до Положення 1 і Положення 2	
8. Рекомендована література	
<p>Основна:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Варій М.Й. Психологія особистості : навч. посіб. / М.Й.Варій. – К. :Центр учбової літератури, 2008. – 592 с. 2. Копець Л.В. Психологія особистості : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Л.В.Копець. – К. :Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2007. – 460 с. 3. Москалець В.П. Психологія особистості : навч. посіб. / В.П.Москалець – К. : Центр учбової літератури, 2013. – 262 с. 4. Психологія особистості : словник - довідник / за ред. П.П. Горностая, Т.М. Титаренко. – К. : Рута, 2001. – 320 с. 5. Рибалка В.В. Теорії особистості у вітчизняній психології : навч. посіб. / В.В. Рибалка. – К. : ІПППО АПН України, 2006. – 530 с. 6. Семиченко В. А. Психологія особистості. — К.: Вид. О. М. Ешке, 2001. — 427 с. <p>Додаткова:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Бех І. Д. Категорія становлення в контексті розвитку “Образу-Я” особистості / І. Д. Бех // Педагогіка і психологія. – 1992. – № 3. – С. 9-21. 2. Гуменюк О. Є. Психологія Я-концепції : навч. посіб. / О. Є. Гуменюк. – Тернопіль : Економічна думка, 2004. – 310 с. 3. Моргун В. Ф. Концепція багатовимірного розвитку особистості та її застосування / В. Ф. Моргун // Філософська і соціологічна думка. – 1992. – № 2. – С. 27-40. 8. Психологія особистості : словник-довідник / за ред. П. П. Горностая, Т. М. Титаренко. – К. : Рута, 2001. – 320 с. 9. Семиченко В. А. Психологія особистості / В. А. Семиченко. – К. : Видавець Ешке О.М., 2001. – 427 с. 	

10. Титаренко Т. М. Життєвий світ особистості: у межах і за межами буденності / Т. М. Титаренко. – К.: Либідь, 2003. – 376 с.

11. Шевцова О. М. Психологічний супровід професійно-особистісного розвитку вчителя в умовах інноваційної діяльності : наук.-метод. посіб. / О. М. Шевцова. – К. : Київський університет імені Бориса Грінченка, 2015. – 128 с.

Викладач Дідух Ірина Ярославівна